

Høringsnotat fra Narvik Vann KF

Høring: Forslag til ny kommunal forskrift om vann- og avløpsgebyr i Narvik kommune

1. Innledning

Kommunal forskrift for vann- og avløpsgebyr i Narvik kommune ble vedtatt av kommunestyret i Narvik kommune 12.12.2019, i forbindelse med kommunesammenslåingen gjeldende fra 01.01.2020. Forskriften ble vedtatt med minimalt av endringer fra forskriften som gjaldt gamle Narvik kommune og som hadde vært gjeldende fra 01.01.2010. I ettertid er det foretatt små endringer i gjeldende forskrift om gebyr for vann og avløp.

Gjeldende forskrift om gebyr for vann og avløp har fungert godt og det har vært svært få konflikter og klagesaker med grunnlag i forskriften. Likevel ser man i den daglige saksbehandlingen at den har enkelte mangler, for eksempel tydelige regler på tidspunkt for iverksettelse og opphør av gebyr, bestemmelser om vannposter, at adgangen til å gi reduksjon av gebyr ikke samsvarer helt med lov med mer.

Ved gjennomgang av andre kommuners forskrifter ser vi også at bestemmelser om vannmålere bør tas inn i forskriften, slik at de ikke lenger er et eget regelverk ved siden av forskriften. Andre kommuners forskrifter har også kapittelinndeling som gjør forskriftene mer oversiktlige og lettere å finne frem i for abonnentene.

I arbeidet med forskriften ble det derfor konkludert med at endringene man ønsket å foreta var så omfattende at det var mer hensiktsmessig å lage forslag til en ny forskrift om gebyr for vann- og avløp enn å revidere gjeldende forskrift.

Forslaget til ny forskrift om vann- og avløpsgebyr medfører ikke at det foretas endringer i gebyrstrukturen for vann- og avløpsgebyr. Det foreslås likevel innført tre nye gebyrer i forbindelse med kontroll av og oppfølging av vannmålere. Endringene for øvrig gjelder i hovedsak ikke-økonomiske forhold rundt praktisering av ansvarsforhold, betalingsansvar, installering av vannmålere og lignende.

Målet med forslaget til ny forskrift er å få en forskrift som er i samsvar med gjeldende lov, at den er enkel å forstå for abonnentene og at den skal være et godt arbeidsverktøy for Narvik Vann for å sikre riktig gebyr og likebehandling.

Forslaget til ny forskrift for vann- og avløpsgebyrer i Narvik kommune har vært kvalitetssikret av Momentum AS, som har lang erfaring med å bistå norske kommuner med utarbeidelse av kommunale forskrifter om gebyr for vann og avløp.

2. Rettsgrunnlag

Hjemmel for etablering av kommunal forskrift om gebyr for vann og avløp finnes i Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg av 06.06.2025 nr 25 § 4, første ledd, første punktum som lyder slik:

«Kommunen kan gi forskrift om at det skal betalast vass- og avløpsgebyr, om storleiken på gebyra i kommunen og om innkrevjing av gebyra.»,

samt i Forskrift om begrensning om forurensning (forurensningsforskriften) § 16-1, annet ledd første punktum som lyder slik:

«Kommunen fastsetter i forskrift regler for beregning og innkreving av vann- og avløpsgebyrene, samt gebyrenes størrelse, innenfor rammene av denne forskriften.»

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg av 06.06.2025 nr 25 § 4 Kommunale vass- og avløpsgebyr gir kommunene hjemmel til å fastsette egne forskrifter om at det skal betales vann- og avløpsgebyr, om størrelsen på gebyrene og bestemmelser om innkreving av gebyrene. Bestemmelsen angir også når det skal betales gebyr for vann og avløp og hvem som er ansvarlig for betaling av gebyrene.

Bestemmelsen lyder slik:

«Kommunen kan gi forskrift om at det skal betalast vass- og avløpsgebyr, om storleiken på gebyra i kommunen og om innkrevjing av gebyra. Kommunale vass- og avløpsgebyr skal vere eingongsgebyr for tilknyting og årlege gebyr.

Når ein fast eigedom har tilknyting til ein kommunal vass- eller avløpsleidning, anten direkte eller gjennom ein privat samleidning, skal eigaren betale vass- og avløpsgebyr til kommunen i samsvar med forskrift gitt i medhald av første ledd. Det same gjeld når kommunen med heimel i plan- og bygningslova §§ [27-1](#) eller [27-2](#) har kravd at eigedomen skal ha slik tilknyting.

Det kan krevjast gebyr etter andre ledd for ein eigedom som det ikkje er hus på, når kommunen kunne kravd tilknyting til ein kommunal vass- eller avløpsleidning om det hadde vore hus på eigedomen. Er det ikkje bygd på eigedomen på grunn av eit offentleg fastsett forbod mot bygging eller ein annan særleg grunn som eigaren ikkje har ansvaret for, kan det ikkje krevjast gebyr så lenge forbodet eller hindringa varar.

Det kan, uavhengig av vilkåra i andre og tredje ledd, krevjast gebyr for eigedomar som slepp ut avløpsvatn i vassdrag, når kommunen legg vassdraget i ein lukka leidning.

Kommunen kan ta bort alt eller noko av gebyret for eigedomar som det ikkje er hus på.»

Rammene for beregning av gebyrene, hvem som er ansvarlig for betaling av gebyrene, bestemmelser om årsgebyr og tilknytningsgebyr og om muligheten til å fastsette ulike gebyrsatser fremgår av forurensningsforskriftens kapittel 4A §§ 16-1 til og med 16-7. Lovtekstene er gjengitt i sin helhet i

Vedlegg 4

Forvaltningsloven § 37, første til og med tredje ledd om utredningsplikt, forhåndsvarsling og uttalelser fra interesserte lyder slik:

«Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.

Offentlige og private institusjoner og organisasjoner for de erverv, fag eller interessegrupper som forskriftene skal gjelde eller gjelder for eller hvis interesser særlig berøres, skal gis anledning til å uttale sig før forskriften blir utferdiget, endret eller opphevet. Så langt det trenges for å få saken allsidig opplyst, skal uttalelse også søkes innhentet fra andre.

Forvaltningsorganet bestemmer på hvilken måte forhåndsvarslingen skal foregå og kan sette frist for å gi uttalelse.»

3. Faktadel

Narvik Vann har ved utarbeidelsen til ny forskrift tatt utgangspunkt i gjeldende «Kommunal forskrift for vann- og avløpsgebyr i Narvik kommune» og har i hovedsak videreført alle bestemmelsene i denne, da forskriften har fungert godt i mange år og har gitt få konflikter og svært få klagesaker. Forskriften oppfattes også å være godt i samsvar med sentrale lover og forskrifter på området. Samtidig har man sett hen til andre kommuners forskrifter, blant annet Rana kommune, Sarpsborg kommune og Tromsø kommune. Sistnevnte kommune har en helt ny forskrift som trådte i kraft 01.01.2025 og som de har fått bistand fra Momentum AS til å utarbeide. Narvik Vann har derfor sett hen til oppbyggingen av denne forskriften ved utarbeidelse av forslag til ny forskrift. Samtidig må det presiseres at selve gebyrstrukturen er forskjellig i Narvik og Tromsø.

Den nye forskriften er delt inn i følgende kapitler:

Kapittel 1 Generelle bestemmelser

Kapittel 2 Tilknytningsgebyr

Kapittel 3 Årsgebyr

Kapittel 4 Installasjon og bruk av vannmåler

Kapittel 5 Avsluttende bestemmelser

Av Vedlegg 3 fremgår en detaljert oversikt over alle bestemmelser i forslaget til ny forskrift sammenholdt med gjeldende forskrift. Det er også kommentert hva som er endret og hvorfor man har endret eller tatt inn nye bestemmelser.

De viktigste endringene som fremkommer i forslag til ny forskrift er:

Kapittel 1 Generelle bestemmelser

§ 1-5 Gebyrtyper

Gebyr for vannmåleroppgjør, gebyr for søknad om installasjon av vannmåler og gebyr for oppmøte for avlesning av vannmåler er nye foreslåtte gebyr. Disse har ikke vært hjemlet i forskrift tidligere, men har vært praktisert og vedtatt som en del av gebyrregulativet.

Gebyr for vannmåleroppgjør: Skal dekke kostnader til selve vannmåleroppjøret som foregår årlig med utsending av SMS og meldekort for avlesning for alle med vannmåler, gjennomgang av avviksmeldinger med mer.

Gebyr for søknad om vannmåler: Skal dekke kostnader til selve søknadsbehandlingen og kostnadene med at driftspersonell må dra ut og kontrollere og plombere installasjonen.

Gebyr for oppmøte for avlesning av vannmåler ved manglende avlesning: Skal dekke kostnadene ved at driftspersonell må dra ut og lese av vannmålere der abonnenten til tross for Narvik Vanns anmodninger om å lese av vannmåler likevel ikke gjør dette, jfr § 4-4, siste ledd. Vi ser at de fleste kommuner vi har undersøkt har et slikt gebyr.

Kapittel 2 Tilknytningsgebyr

§ 2-1 Gebyrplikt

I gjeldende forskrift fremgår det at det skal betales tilknytningsgebyr for nybygg på en eiendom. Det er nå fjernet i forslaget til ny forskrift, fordi det ikke er lov til å kreve tilknytningsavgift mer enn én gang pr eiendom. Dersom eiendommen allerede er bebyggt og det er betalt tilknytningsavgift tidligere, kan det altså ikke kreves ny tilknytningsavgift selv om eiendommen bebygges med ett eller flere nye bygg.

Kapittel 3 Årsgebyr

§ 3-1 Gebyrgrunnlag

Gjeldende forskrift har ingen tilsvarende bestemmelse der man lister opp hvilke eiendommer det skal betales gebyr for. Det har bare fremgått av gjeldende forskrift § 2 «Virkeområde» hvem forskriften gjelder for.

§ 3-1, annet ledd er tatt med for å sikre at plikt til å betale gebyr for drikkevann også gjelder vannposter. En presisering vi ikke tidligere har hatt i forskriften, men som er i samsvar med praksis.

§ 3-1, tredje ledd samsvarer med dagens praksis. Gjeldende forskrift har manglet en klar bestemmelse om når gebyret trer i kraft. Når det nå står i forskriften når gebyret trer i kraft, er det forutsigbart for alle og det er mulig for saksbehandler å ha en klar og tydelig praksis på hvilken dokumentasjon som må foreligge for iverksettelse av gebyr.

§ 3-1, fjerde ledd regulerer et forhold som tidligere ikke har vært regulert i lokal forskrift, - de som har knyttet seg til kommunale vann- og/eller avløpsledninger ulovlig. Det vil være Narvik Vann som må dokumentere fra når det er sannsynlig at tilknytningen har skjedd.

§ 3-2 Abonnementsgebyr

Det er tatt inn en ny bestemmelse i §3-3, annet ledd som omhandler vannposter. Årsaken til dette er at det er flere vannposter i Narvik kommune, men man har ikke hatt bestemmelser i gjeldende gebyrforskrift om hvordan gebyret for disse skal beregnes. En utfordring er at det kan være flere brukere av vannposter på en eiendom. De som benytter drikkevannet har eiendommer som selv ikke er tilknyttet kommunal hovedledning for drikkevann, og er dermed ikke pliktige til å betale gebyr. Narvik Vann må i så fall ha en privat avtale om å betale gebyr med brukerne av vannposten. Eiendommen der vannposten er plassert er imidlertid tilknyttet kommunal hovedledning og er derfor abonnent.

I forslag til ny bestemmelse kommer Narvik Vann derfor til å forholde seg til abonnent på eiendommer som betjener vannposten. Arealet på bygningene som skal legges til grunn for gebyrets fastledd blir dermed bygningene som står på eiendommen som faktisk er tilknyttet. Dersom andre benytter seg av vannposten, blir fordelingen av kostnadene en privat sak mellom eier av eiendommen hvor vannposten er installert og øvrige brukere av vannposten.

Det kan også være vannposter som er installert på ubebygde eiendommer. Her foreslås det at man legger til grunn et fast areal på bygninger på 100 m². Eier av eiendommen (abonnenten) har også her mulighet til å fordele kostnaden internt på andre som benytter seg av vannposten. De fleste slike vannposter betjener antagelig bygninger, mest sannsynlig fritidsboliger med et betydelig større areal enn 100 m². Narvik Vann mener likevel at det er tilstrekkelig å benytte 100 m² her, da mengden vann som bæres fra vannpost til bruk i fritidsbolig neppe tilsvarer samme bruk som om det var innlagt.

§ 3-7 Reduksjon av eller tillegg til årsgebyret

Gjeldende forskrift § 12, sjette ledd inneholder en adgang til å gi reduksjon i gebyret for tilfeller der eiendom rives eller brenner, gjennomgår hovedombygging eller på annen måte ikke er beboelig eller egnet til bruksformålet.

Bestemmelsen foreslås endret slik at det nå bare blir adgang til å redusere gebyr for vann og avløp for de eiendommer der bygning fjernes helt uten at en samtidig kobler fra tilknytning til kommunale hovedledning permanent i anboringspunktet. Årsaken til dette er at man ikke har hatt anledning til å redusere gebyret for eiendommer der bygning er ubeboelig eller er under ombygning, - selv om dette står i gjeldende forskrift. Det følger av vass- og avløpsanleggsloven § 3 siste ledd hvor det står at kommunen kan ta bort alt eller noe av gebyret som det ikke er hus på. Om muligheten til å midlertidig redusere gebyret for andre eiendommer står det i lovkommentar: *Det er bare ubebygd eiendom som kan fritas for gebyr. Det er ikke åpnet adgang til fritak eller nedsettelse av utlignet gebyr av rimelighetsgrunner e.l.*

Forslag til ny forskrift § 3-7, femte ledd har derfor en ny bestemmelse om rett til fritak for forbruksgebyr og betaling av abonnementsgebyr beregnet etter opprinnelig byggs areal dersom bygning på eiendom fjernes og det sannsynliggjøres at det innen fem år fra bygget er fjernet skal etableres et nytt bygg. For disse sakene vil det ikke bli krevd frakobling i anboringspunktet på de kommunale hovedledningene. Samtidig kreves det at det sannsynliggjøres at bygget vil bli gjenoppbygd. Grensen på fem år er satt fordi det erfaringsvis kan ta lang tid å få gjenoppreist for eksempel en brent bygning.

§ 3-7 åttende ledd er en ny bestemmelse som er ment å sikre abonnenten mot urimelig gebyrkrav for avløp i tilfeller der abonnenten har vannmåler og det er lekkasje på vannledningen etter at vannmengden er målt via vannmåler. Bestemmelsen er ment å fange opp tilfeller der mengden lekkasjevann ikke har gått til det kommunale avløpssystemet. Dersom mengden målt lekkasjevann er høyt, vil det være urimelig å betale gebyr for avløpsvann som aldri har belastet kommunalt avløpssystem. Narvik Vann er kjent med andre kommuner som har hatt slike saker og som ikke har hatt lov til å redusere gebyret fordi kommunal forskrift ikke ga hjemmel til det.

Kapittel 4 Vannmåler

Generelt: Gjeldende forskrift har ikke hatt egne bestemmelser om vannmåler. Det har kun fremgått i gjeldende forskrifts § 7 om Bruk av vann- og /eller avløpsmåler at for installasjon, bruk og leie gjelder bestemmelser for bruk av vann og/eller avløpsmåler, samt at det skal fastsettes et gebyr for leie og oppfølging av vannmålere. Narvik Vann har hatt egne bestemmelser for bruk av vannmålere og gjeldende forskrift § 7 har vist til disse.

Bestemmelsene er ikke å anse som forskrifter og angir i hovedsak hvordan man praktisk skal forholde seg til bruk og installasjon av vannmålere. De delene av bestemmelsene som naturlig hører hjemme i gebyrforskrift er tatt inn i det nye kapittelet i den nye forskriften.

I hovedsak tilsvarer de nye bestemmelsene dagens praksis.

§ 4-3 Eierforhold og kostnader

Eierforhold: Husvannmålere eies og leies i dag ut av Narvik Vann mot et årlig gebyr, mens abonnenten selv må bekoste installasjonene.

Kombinasjonsmålere må i dag kjøpes av og installasjonen må bekostes av abonnenten selv.

Det foreslås at Narvik Vann for fremtiden kjøper og leier ut begge typene vannmåler. Dette fremgår av ny § 4-3.

Argumentet for dette er at målerne som installeres innehar de funksjoner som Narvik Vann mener de må ha, for eksempel digital avlesning. Kostnadene dekkes inn via leie.

Noen spesielle eiendommer kan trenge spesielle vannmålere eller avløpsmålere. Internmålere er målere som måler den interne fordelingen i et bygg, og som dermed er Narvik Vann uvedkommende. Narvik Vann kan ikke ha innkjøpsavtaler på alle tenkelige variasjoner av vannmålere. Derfor er det gjort unntak for disse typene vannmålere som må kjøpes og eies av abonnenten selv.

Kapittel 5 Avsluttende bestemmelser

§ 5-2: Det foreslås at ny forskrift iverksettes med virkning fra 01.01.2027.

Narvik 23.09.26

Trude Rostrup Bertnes

Daglig leder

Trude Bjelland Hagen

Jurist